

Media skal tjene partiet

Arne Jon Isachsen
**Centre for Monetary
Economics (CME)**

Månedsbrev 10/20

Ren Zhiqiang, sønn av ledende revolusjonær fra Maos tid, la seg ut med Xi Jinping hva gjelder synet på medias rolle i samfunnet.

Det gikk ikke så bra.

Ren Zhiqiang heter en mann. Han er et par år eldre enn Xi Jinping. Som Xi er Ren en "rød prins", det vil si sønn av en ledende revolusjonær fra Maos tid. Faren hans ble, i likhet med Xis far, forfulgt under Kulturrevolusjonen. Ren har en bemerkelsesverdig karriere. Både et trofast medlem av Partiet og samtidig til tider sterkt kritisk. Meget frittalende og populær i mange kretser. Sett på som "en løs kanon". Med en lysende karriere i forretningslivet bak seg.

I

Liu He, som er Xis mann i forhandlingene om handelsavtale med USA, var i sin tid assistent for Ren. Yu Zhengsheng som var medlem av Politbyråets faste komité i perioden 2012-2017, hadde stor respekt for Rens argumenter selv om han ikke alltid var enig. I innledningen til en bok Ren gav ut i 2002, skriver Yu at Rens "... candid remarks and philosophical argument left a deep impression on me." Ren hadde åpenbart landets beste for øynene i det han skrev og gjorde. Som han selv har uttrykt det, "Å dissentere er den høyeste form for patriotisme".¹

Wang Qishan, et annet medlem av Politbyråets faste komité i perioden 2012-2017, er en venn av Ren fra skoledagene. De har holdt kontakten. Wang er kanskje Xis nærmeste og mest betrodde medarbeider. Det var neppe tilfeldig at Xi Jinping gav ham jobben som ansvarlig for kampen mot korrupsjon i perioden 2012-2017.

¹ <https://www.nytimes.com/2020/03/31/business/china-ren-zhiqiang-censorship.html>

² <https://www.nytimes.com/2016/02/23/world/asia/china-media-policy-xi-jinping.html>

II

Tidlig på året 2016 la Xi Jinping opp til å ville temme media:

"All news media run by the party must work to speak for the party's will and its propositions, and protect the party's authority and unity."²

Dette er ikke i tråd med Ren Zhiqiang syn. Den yngre generasjon må trenes opp i uavhengig tenkning, mente han. I sin selvbiografi skrev Ren, som har latt seg påvirke av vestlige tenkere som Friedman og Hayek, at statens makt må være underlagt folkelig kontroll.

"Å dissentere er den høyeste form for patriotisme."

Journalister i CCTV tok derimot poenget. "CCTV's surname is the Party", skrev de på et banner de stolt viste frem da Xi besøkte dem i februar 2016, "We are absolutely loyal". Ren Zhiqiang kunne ikke sitte stille å se på dette. Han grep sin penn og la ut på Weibo – Kinas svar på Twitter:

"When does the people's government turn into the party's government? [Are the media] funded by party membership dues? Don't waste taxpayers' money on things that do not provide them with services."³

³ https://en.wikipedia.org/wiki/Ren_Zhiqiang
<https://www.theguardian.com/world/2020/apr/08/critic-xi-jinping-clown-ren-zhiqiang-covid-19-outbreak-investigated-china>

Hans vel 37 millioner følgere fikk ikke lange tiden på seg – innlegget ble raskt tatt av. Noen dager senere ble Ren beskyldt for å ville styrte Partiet. Da kom det å ha venner som Liu og Yu, og ikke minst Wang, trolig godt med. Man nøyde seg med å sperre hans Weibo-konto fordi han spredte “ulovlig informasjon”. Samt å frata Ren medlemskap i Partiet i ett år.

... statens makt må være underlagt folkelig kontroll

III

Rens påstand om at media, som betales over skatteseddelen, skal tjene folket og ikke Partiet – i så fall ville folket lide – fikk sin klare bekreftelse ved utbruddet av koronaviruset i Wuhan i januar i år. Leger som ville advare om faren, ble kneblet av myndighetene. Når media ikke kan informere om de faktiske hendelser, blir folks liv ødelagt både av viruset og av sykdommen systemet lider under.

I et essay med begrenset distribusjon skrev Ren Zhiqiang nettopp det. Men ut til mange kom det likevel.⁴ Den 12. mars forsvant Ren, som i essayet antydte at landets øverste leder er en klovn. Rens sønn og hans assistent ble også borte. Det spørs om vennskapet med Liu, Yu og Wang vil kunne redde Ren Zhiqiang ut av knipa denne gangen. Å kritisere de nasjonale lederne i CCP er forbudt etter loven. Å antydte at Xi Jinping er en klovn er trolig enda mer alvorlig.⁵

Men så – for et par uker siden – dukker Ren atter opp på arenaen. Han har blitt stilt for retten og dømt til 18 års fengsel for korrupsjon samt ilagt en bot på 4,2 millioner yuan (om lag 5,7 millioner norske kroner). Den britiske avisen The Guardian kan meddele at den 69 år gamle Ren, ifølge retten, “voluntarily and truthfully confessed all his crimes”. Avisen kan videre opplyse at han ikke vil appellere dommen.⁶

02.10.2020

Hjemmeside: <http://home.bi.no/fag87025>

⁴ <https://chinadigitaltimes.net/2020/03/translation-essay-by-missing-property-tycoon-ren-zhiqiang/>

⁵ Skriv inn “clown Donald Trump” på Google og du får vel 21 millioner treff. Prøv med “clown Xi Jinping” og du får snau 300.000 treff. Bedre å leve i et land der man kan kalle landets president en klovn enn å leve i et

land der man ikke kan det, alt annet like, vil vel de fleste mene.

⁶ <https://www.theguardian.com/world/2020/sep/22/ren-zhiqiang-who-called-chinese-president-a-clown-jailed-for-18-years>.